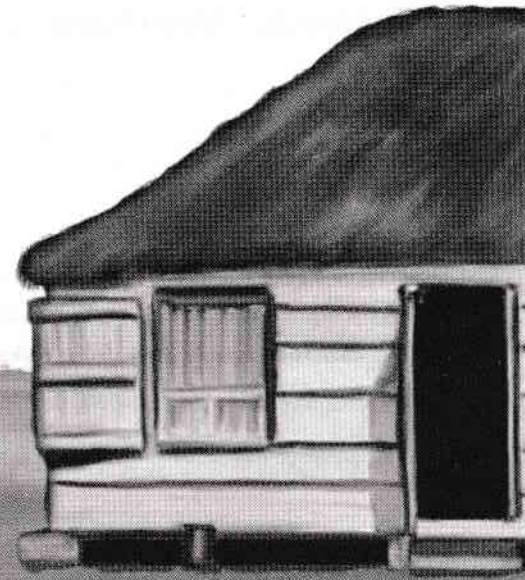

LBRIS

We know
books

LECTURİ ŞCOLARE

Antologie de texte
literare auxiliare
pentru clasa a VI-a

*Cuprinde fişe
de portofoliu*

PRESTIGE
Bucureşti - 2025

Copertă: Flory Preda

Toate drepturile rezervate Editurii Prestige

Copyright © 2025 Editura Prestige

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Lecturi școlare: antologie de texte literare auxiliare pentru clasa a

VI-a: cuprinde fișe de portofoliu. - București: Prestige, 2025

ISBN 978-630-332-122-6

821.135.1

Tel.: 0732.55.88.33

www.edituraprestige.ro

www.facebook.com/edituraprestigeoficial

Cuprins

ION PILLAT	7
Aci sosi pe vremuri	8
Mărțișor	10
ȘTEFAN OCTAVIAN IOSIF	12
Cântec sfânt	13
Cântec de leagăn	14
VASILE ALECSANDRI	15
Miezul iernii	16
Iarna	17
Toma Alimoș (culeasă de Vasile Alecsandri)	18
MIHAI EMINESCU	27
Peste vârfuri	28
Povestea codrului	29
GEORGE TOPÂRCEANU	31
Bivolul și Coțofana	32
GEORGE COȘBUC	34
Doina	36
În miezul verii	41

GRIGORE ALEXANDRESCU <small>know books</small>	45
Dreptatea leului	46
Câinele și cățelul	49
ION LUCA CARAGIALE	51
Un pedagog de școală nouă	53
BARBU ȘTEFĂNESCU DELAVRANCEA	66
Hagi-Tudose	68
COSTACHE NEGRUZZI	88
Sobiețki și românii	89
IOAN SLAVICI	96
Budulea Taichii	97
ION CREANGĂ	153
Amintiri din copilărie (La cireșe)	155
IONEL TEODOREANU	159
La Medeleni	161
HARRIET BEECHER STOWE	234
Coliba unchiului Tom – Un om de omenie	235
MARK TWAIN	279
Aventurile lui Tom Sawyer	280

ION PILLAT (1891-1945)

Ion Pillat s-a născut la București în casa din Calea Dorobanților nr. 6. Tatăl său era moșier și parlamentar, iar mama sa, Maria Pillat, a fost a doua fiică, în ordinea vârstei, a lui Ion C. Brătianu. Primii ani ai copilăriei i-a petrecut pe moșia bunicului, Florică, unde a învățat în particular întreaga școală primară. În 1910, s-a înscris ca student la Sorbona unde a studiat în principal istoria și geografia, dar a făcut în paralel și dreptul. Titu Maiorescu i-a publicat, în 1911, o parte din poezii în *Convorbiri literare*. În 1912, aflat în București în vacanță, l-a cunoscut pe Alexandru Macedonski, căruia i-a editat volumul *Flori sacre*. S-a căsătorit în 1915 cu pictorița Maria Procopie-Dumitrescu. În 1921 a apărut, sub îngrijirea sa, volumul *Poezia toamnei*, o antologie din versurile poezilor români care au cântat toamna. În 1922 a scos, împreună cu Tudor Arghezi, revista *Cugetul românesc*, iar în anul următor a publicat volumul de versuri *Pe Argeș în sus*, în care două poeme celebre conțin portretele bunicilor săi, *Bunicul* și *Bunica*. În 1925 a publicat volumul *Satul meu*. A primit în 1936 premiul național pentru literatură și a fost ales membru corespondent al Academiei Române. În 1937 a tradus din Charles Baudelaire și a publicat volumul *Țărm pierdută*. A publicat în 1942 o antologie de traduceri din poezia germană și volumul de versuri *Împlinire*. În 1944, sub titlul *Poezii* i-a apărut întreaga operă lirică scrisă între 1906 și 1941. La data de 17 aprilie 1945 a avut o congestie cerebrală în plină stradă, a fost transportat acasă în stare de inconștiență, iar în jurul orei 22 a decedat.

Aci sosi pe vremuri

La casa amintirii cu-obloane și pridvor,
 Păienjeni zăbreliră și poarta, și zăvor.
 Iar hornul nu mai trage alene din ciubuc
 De când luptară-n codru și poteri, și haiduc.
 În drumul lor spre zare îmbătrâniră plopii.
 Aci sosi pe vremuri bunica-mi Calyopi.
 Nerăbdător bunicul pândise de la scară
 Berlina legănată prin lanuri de secară.
 Pie-atunci nu erau trenuri ca azi, și din berlină
 Sări, subțire, – o fată în largă crinolină.
 Privind cu ea sub lună câmpia ca un lac,
 Bunicul meu desigur i-a recitat *Le lac*.
 Iar când deasupra casei ca umbre berze cad,
 Îi spuse Sburătorul de-un tânăr Eliad.
 Ea-l asculta tăcută, cu ochi de peruzea...
 Și totul ce romantic, ca-n basme, se urzea.
 Și cum ședeau... departe, un clopot a sunat,
 De nuntă sau de moarte, în turnul vechi din sat.
 Dar ei, în clipa asta simțeau ca-o să rămână...
 De mult e mort bunicul, bunica e bătrână...
 Ce straniu lucru: vremea ! Deodată pe perete
 Te vezi aievea numai în ștersele portrete.
 Te recunoști în ele, dar nu și-n fața ta,
 Căci trupul tău te uită, dar tu nu-l poți uita...
 Ca ieri sosi bunica... și vii acuma tu:

Pe urmele berlinei trăsura ta stătu.
 Același drum te-aduse prin lanul de secară.
 Ca dânsa tragi, în dreptul pridvorului, la scară.
 Subțire, calci nisipul pe care ea sări.
 Cu berzele într-ânsul amurgul se opri...
 Și m-ai găsit, zâmbindu-mi, că prea naiv eram
 Când ți-am șoptit poeme de bunul Francis Jammes.
 Iar când în noapte câmpul fu lac întins sub lună
 Și-am spus *Balada lunei* de Horia Furtună,
 M-ai ascultat pe gânduri, cu ochi de ametist,
 Și ți-am părut romantic și poate simbolist.
 Și cum ședeam... departe, un clopot a sunat.
 Același clopot poate, în turnul vechi din sat...
 De nuntă sau de moarte, în turnul vechi din sat.

Teme

1. Demonstrează că poezia aparține tradiționalismului.
2. Comentează titlul.
3. Analizează structura poeziei și ideile poetice.
4. Cum se realizează comuniunea dintre cele două generații ?

Privești de pe poteca ce urcă-n deal la noi,
Din zbor întâia barză cum cade pe zăvoi.

Vezi trenul care intră încet de tot în gară
Și omul care sapă, plugul care ară.

A nins cu nea de floare pe prunii din livezi
Și munții de la Rucăr cu iarna lor îi vezi

Auzi pe sub podgorii un câine care latră
Te simți legat de toate – nu poți urni o piatră.

Aceste lucruri simple, ce veșnice îți sunt !
Ce sfântă bucurie descoperi pe pământ.

Ce limpede te cheamă un cuc: o dată, două –
De fiecare dată ți-e inima mai nouă.

De fiecare dată mai trainic te unești
Cu farmecul acestor priveliști câmpenești.

În gară, iată trenul a început să se miște.
Toți pomii ninși, pe dealuri îi flutură batiste.

Gâlgâitor, din iarbă un șipot s-a trezit
În tine și prin ramuri e cerul limpezit.

Ce râsete, ce chiot pe drumurile viei –
Pe unde-au mers părinții îți duci și tu copiii.

O nouă viață astăzi de viața veche legi,
Dau muguri pretutindeni din veștedele crengi.

Cu apa ei lumina ți-a botezat câmpia.
Ce pace e pe omul în alb ce sapă via,

Pe barza ce se duce pe Argeș tot în sus,
Pe-adâncul rost al vieții la care te-ai supus.

Temă

Realizează comentariul poeziei, precizând elementele artistice prezente în text, precum și elementele de prozodie (ritm, măsură, rimă).

ȘTEFAN OCTAVIAN IOSIF (1875- 1913)

Poet, prozator, dramaturg și traducător.

Fiul lui Ștefan Iosif, profesor de elină și germană la liceul românesc din Brașov, și al Paraschivei (n. Mihălțeanu).

Tatăl, licențiat în filologie la Leipzig, între 1878 și 1889, a funcționat și ca director al liceului unde predă; mama, fiică de preot, era nepoata lui G. Munteanu, profesor și literat, primul traducător în românește al *Suferințelor tânărului Werther*. Iosif face serioase studii primare și liceale la Brașov, Sibiu și București (bacalaureat, 1895), însușindu-și temeinic câteva limbi străine, vechi și moderne; începe de două ori *Facultatea de Litere și Filosofie* la București (1895 și 1903), fără a ajunge totuși să-și ia licența. A îndeplinit funcții administrative minore (copist la Ministerul de Domenii, corector de ziar, custode al Bibliotecii Fundației Universitare, custode al Muzeului Theodor Aman), încercând să-și suplimenteze veniturile din lecții particulare, din colaborări la diverse periodice și din vânzarea propriilor volume. Redactor, încă de la înființare, al revistei *Sămănătorul* (1901), a colaborat și la *Adevărul*, *Adevărul ilustrat*, *Convorbiri literare*, *Cumpăna* (al cărei fondator este, alături de M. Sadoveanu, D. Anghel și II. Chendi), *Curierul literar*, *Epoca*, *Epoca literară*, *Familia*, *Floare-albastră*, *Literatura și arta română*, *Pagini literare*, *Ramuri*, *Viața*, *Viața Românească* ș. a. A debutat în *Revista Școlii* din Craiova, în 1892, cu poezia *Izvorul*. Principalele volume antume sunt: *Versuri* (1897), *Patriarhale* (1901), *Poezii 1901-1902* (1902), *Credințe* (1905), *Poezii 1893-1908* (1908), *Cântece* (1912). A primit premiile ale Academiei Române pentru volumele *Poezii* (în 1902) și *Credințe* (în 1906). Se numără printre inițiatorii înființării *Societății Scriitorilor Români* (1909).

Cântec sfânt

Cântecul ce-ades ți-l cânt
Când te-adorm în fapt de seară,
Puiule, e-un cântec sfânt,
Vechi și simplu de la țară.

Mama mi-l cânta și ea,
Și, la versul lui cel dulce,
Puiul ei se potolea
Și-o lăsa frumos să-l culce.

Azi te-adorm cu dânsul eu,
Ieri – el m-adormea pe mine,
Și-adormi pe tatăl meu
Când era copil ca tine...

Mâine, când voi fi pământ,
Nu uita nici tu – și zi-le,
Zi-le doina, cântec sfânt,
La copiii tăi, copile!

Teme

1. Realizează o scurtă analiză a textului prin care să comentezi imaginile artistice folosite de autor.
2. Explică titlul poeziei în relație cu rolul important al folclorului în literatură.

Cântec de leagăn

O grădină îngerii meșteri
Zugrăvit-au la fereastră,
Și e frig în casa noastră,
Ca sub bolta unei peșteri
Dormi, copile, dormi !

Vântul în ogeag suspină,
Mișcă-tr-una cleampa ușii;
Amorit-au greierușii
Subt căușul de faină –
Dormi, copile, dormi !

Ce ridici mânuța mică ?...
Fulgii albi de nea se scutur:
Peste cap îți zboară-un flutur,
Ciripește-o rândunică...
Dormi, copile, dormi !

Teme

1. Comentează titlul poeziei.
2. Identifică figurile de stil și folosește-le în alte propoziții.

VASILE ALECSANDRI (1821-1890)

Data nașterii lui Vasile Alecsandri nu este precisă. În unele documente este scris că s-a născut pe 21 iulie 1821; în altele pe 14 iunie 1821, dar cea mai rezonabilă este cea de pe data de 14 iunie 1818. Tatăl lui (Vasile Alecsandri) s-a născut în anul 1793, iar mama (Elena) s-a născut în anul 1800. În anul 1827 are primele lui noțiuni de învățătură cu călugărul maramureșean Gherman Vida (care făcea lecții și cu Mihail Kogălniceanu), în timpul unei copilării fericite petrecute la Iași și la Mircești, una din multele moșii ale tatălui său. Între anii 1828-1834 este intern la pensionul *Victor Cuenim* având colegi pe Mihail Kogălniceanu și pe Matei Millo.

Între anii 1834-1839 se află la Paris după un drum de 21 de zile cu diligența cu Alexandru Ioan Cuza, Nicolae Ducan și viitorul pictor Negulici. La Paris îi cunoaște pe Costache Negri și Ion Ghica. Trece bacalaureatul în litere, se înscrie la Facultatea de Medicină, dar o părăsește în scurt timp. Urmează niște cursuri la Facultatea de Drept.

Tatăl lui ar fi dorit să urmeze ingineria. Primele versuri le scrie în limba franceză (poemele *Zunarilla* și *Le Kosaque*). După ce moare tatăl lui, eliberează robii de pe toate moșiile, iar apoi vinde toate moșiile cu excepția celei de la Mircești. Scrie *Legende (Dan căpitan de plai)*, *Doine (Baba cloanța)*, *Suvenire (Dezrobirea țiganilor)*. Se stinge din viață pe data de 22 august 1890 la Mircești.

În păduri trăsesc stejarii ! E un ger amar, cumplit !
 Stelele par înghețate, cerul pare oțelit,
 Iar zăpada cristalină pe câmpii strălucitoare
 Pare-un lan de diamanturi ce scârțâie sub picioare.
 Fumuri albe se ridică în văzduhul scânteios
 Ca înaltele coloane unui templu maiestos,
 Și pe ele se așează bolta cerului senină,
 Unde luna își aprinde farul tainic de lumină.
 O ! tablou măreț, fantastic !... Mii de stele argintii
 În nemărginitul templu ard ca vecinice făclii.
 Munții sunt a lui altare, codrii – organe sonoare
 Unde crivățul pătrunde, scoțând note-ngrozitoare.
 Totul e în neclintire, fără viață, fără glas;
 Niciun zbor în atmosferă, pe zăpadă – niciun pas;
 Dar ce văd ?... în raza lunii o fantasmă se arată...
 E un lup ce se alungă după prada-i spăimântată !

Teme

1. Explică titlul poeziei.
2. Alege șase cuvinte necunoscute din text și găsește sensul lor cu ajutorul dicționarului.
3. Alcătuieste un text scurt care să conțină următoarele expresii: *stele argintii, ger cumplit, câmpii strălucitoare, fumuri albe.*
4. Desparte în silabe cuvintele următoare: *nemărginit, atmosferă, strălucitoare, trăsesc.*

Iarna

Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă,
 Lungi troiene călătoare adunate-n cer grămadă;
 Fulgii zbor, plutesc în aer ca un roi de fluturi albi,
 Răspândind fiori de gheață pe ai țării umeri dalbi.
 Ziua ninge, noaptea ninge, dimineața ninge iară !
 Cu o zale argintie se îmbracă mândra țară;
 Soarele rotund și palid se prevede printre nori
 Ca un vis de tinerețe printre anii trecători.
 Tot e alb pe câmp, pe dealuri, împregiur, în depărtare,
 Ca fantasme albe plopilor înșirați se perd în zare,
 Și pe-ntinderea pustie, fără urme, fără drum,
 Se văd satele pierdute sub clăbucii albi de fum.
 Dar ninsoarea încetează, norii fug, doritul soare
 Strălucește și dismiardă oceanul de ninsoare.
 Iată-o sanie ușoară care trece peste văi...
 În văzduh voios răsună clinchete de zurgălăi.

Teme

1. La ce anotimp se referă poezia ?
2. Transcrie strofa ta preferată din text.
3. Care sunt sentimentele pe care poetul le transmite prin versurile sale ?
4. Cu ce aseamănă poetul apariția soarelui ? Transcrie versurile.

Foicica fagului,
 La poalele muntelui,
 Muntelui Pleșuvului,
 În mijlocul
 Câmpului
 La puțul
 Porumbului,
 Pe câmpia verde,-ntinsă,
 Și de cetine coprinsă,
 Șade Toma Alimoș,
 Haiduc din Țara-de-Jos,
 Nalt la stat,
 Mare la sfat
 Și vitez cum n-a mai stat.
 Șade Toma tolănit
 Și cu murgul priponit
 În pripoane de argint,
 Și mănâncă frumușel,
 Și bea vin din burdușel,
 Și grăiește în ăst fel:
 – Închinar-aș, și n-am cui !
 Închinar-aș murgului,
 Murgului sirepului,
 Dar mi-e murgul vită mută,
 Mă privește și m-ascultă,
 N-are gură să-mi răspundă !

Închinar-aș armelor,
 Armelor drăguțelor,
 Armelor surorilor,
 Dar și ele-s fiare reci,
 Puse-n teci
 De lemne seci !
 Închinar-oi codrilor,
 Ulmilor
 Și fagilor,
 Brazilor,
 Păltinilor,
 Că-mi sunt mie frățiori,
 De poteri ascunzători;
 D-oi muri,
 M-or tot umbri,
 Cu frunza m-or învăli,
 Cu freamătul m-or jeli !
 Și cum sta
 De închina
 Codrul se cutremura,
 Ulmi și brazi
 Se cletina
 Fagi și paltini
 Se pleca
 Fruntea
 De i-o răcorea,
 Mâna
 De i-o săruta;
 Armele din teci ieșea,
 Murgulețu-i râncheza.
 Până vorba-și isprăvea,

Burduşelul
 Ridica,
 Vinişorul
 Că gusta
 Şi-n picioare se scula.
 Ochii-şi negri d-arunca,
 Peste câmpuri se uita
 Şi departe ce-mi zărea ?
 Că-mi venea, mare, venea
 Stăpânul
 Moşiilor
 Şi domnul câmpiilor,
 Manea, slutul
 Şi urâtul;
 Manea, grosul
 Ş-artăgosul;
 Venea, mare, ca vântul,
 Ca vântul şi ca gândul,
 Cu părul lăsat în vânt,
 Cu măciuca de pământ.
 Pân' la Toma când sosea,
 Din guriţă mi-i grăia:
 – Bună ziua, verişcane !
 – Mulţumescu-ţi, frate Mane !
 – D-ale, Tomo Alimoş,
 Haiduc din Ţara-de-Jos,
 Nalt la stat,
 Mare la sfat,
 Pe la mine ce-ai cătat ?
 Copile
 Mi-ai înşelat,
 Florile

Mi le-ai călcat,
 Apele mi-ai turburat,
 Livezi
 Verzi
 Mi-ai încurcat,
 Păduri
 Mări
 Mi-ai dărâmat.
 Ia să-mi dai tu mie seamă,
 Ia să-mi dai pe murgul vamă !
 Toma, mare, d-auzea,
 Din guriţă-i cuvânta:
 – Cei văzut
 Om mai vedea,
 Ce-am făcut
 Om judeca;
 Pân-atuncea, mai fârtate,
 Dă-ţi mânia la o parte
 Şi bea ici pe jumătate,
 Ca să ne facem dreptate !
 Toma, pân' să isprăvească,
 Îi da plosca haiducească
 Pe jumate s-o golească,
 Mânia s-o potolească,
 Ca c-un frate să vorbească.
 Manea stânga
 Şi-ntindea
 Să ia plosca
 Şi să bea,
 Iar cu dreapta
 Ce-mi făcea ?
 Paloş mic ca răsucea,